

แผนปฏิบัติการ
ด้านสิทธิมนุษยชน
ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

HUMAN

ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๖

สิทธิมนุษยชน

คำนำ	๓
สิ่งที่หน่วยงาน/บุคคลมุ่งเน้นดำเนินการ (Dos)	๔
สิ่งที่หน่วยงาน/บุคคลไม่ควรทำ (DON'TS)	๔
ผังเชื่อมโยงสิทธิมนุษยชน	๕
ข้อมูลหน่วยงาน	๖
วิสัยทัศน์	๖
พันธกิจ	๖
หน่วยงานในสังกัด	๖
ผังโครงสร้างหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๖
วัตถุประสงค์	๗
แนวทางที่รัฐควรขับเคลื่อนเพื่อลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	๗
แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม	
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๘

คำนำ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรมให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทางวัฒนธรรมทุกภาคส่วน ในการดำเนินงานทางวัฒนธรรม ซึ่งคำว่าวัฒนธรรม ได้กำหนดความหมายไว้ใน พ.ร.บ.วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ วัฒนธรรม หมายความว่า “วิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ สืบส่ง ปูปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจและวัตถุอย่างสันติสุขและยั่งยืน”

โดยส่งเสริมการเปิดพื้นที่ทางวัฒนธรรม เช่น ชุมชนท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดย มุ่งเน้นให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ใช้ทุนทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตในชุมชนเป็นสิ่งที่บอกเล่าเรื่องราว โดยไม่แบ่งแยกศาสนา หรือชาติพันธุ์ใดๆ อาทิ ชุมชนท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านแหลมมะขาม อ.แหลมงอบ จ.ตราด ที่นำเอาความโดดเด่นด้านวิถีชีวิตที่ในชุมชนซึ่งมีความเชื่อและนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน คือ ศาสนา พุทธ และศาสนาอิสลาม ที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และเป็นเสน่ห์ในการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนที่ สวยงาม การส่งเสริมให้ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาประวัติศาสตร์ ของชุมชนได้เป็นอย่างดี เช่น พิพิธภัณฑ์ชุมชนเก่า อำเภอเมือง จังหวัดตาก พิพิธภัณฑ์ ๔ เผ่าไทย วัดพระธาตุ เรืองรอง ต.ห้วยปลอึง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จัดแสดงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์สำคัญในเขตอีสานใต้ อันได้แก่ ชาติพันธุ์เขมร จีนไทย กูยหรือส่วย ไทยลาว และชาติพันธุ์ญ้อ โดยจัดแสดงการจำลองโบราณวัตถุ เครื่องมือเครื่องใช้ในวิถีชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความเชื่อ และวรรณกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น การส่งเสริม ศิลปินพื้นบ้าน ๔ ภาคให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น ทั้งการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อสะดวกในการศึกษา การ ติดต่อจ้างงาน ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ให้ศิลปินพื้นบ้าน และสนับสนุนให้มีการแสดงทางวัฒนธรรมตาม วาระ เทศกาลต่างๆ ตลอดทั้งปี และในช่วงการแพร่ระบาดของ Covid-19 ได้ส่งเสริม สนับสนุนให้ศิลปิน พื้นบ้านทั่วประเทศได้มาเผยแพร่ ถ่ายทอดผลงาน ผ่านทาง Youtube ช่องสถานีวัฒนธรรม อีกทั้งยังส่งเสริมให้ ประชาชนในท้องถิ่นได้เกิดการรวมกลุ่มกัน เป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง สามารถร่วมกันบริหารจัดการงาน วัฒนธรรมของท้องถิ่น จัดตั้งองค์กรภาคเอกชนในการดำเนินงานวัฒนธรรม ที่เรียกว่า “สภาวัฒนธรรม” โดยแบ่งเป็น สภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบล

ซึ่งการดำเนินงานข้างต้นสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ให้การ รับรองสิทธิเสรีภาพดังกล่าวภายใต้มาตรา ๓๑ ซึ่งรับรองเสรีภาพของบุคคลในการนับถือศาสนาและในการ ประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน ซึ่งต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย และไม่เป็น อันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และมาตรา ๔๓ ซึ่งรับรองสิทธิของบุคคลในการอนุรักษ์ พื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และ จารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นตน ในขณะที่เดียวกันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหน้าที่ ของรัฐในการอนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีต ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้วย (มาตรา ๕๗) และสอดคล้องกับ แผนสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) แผนสิทธิมนุษยชนด้านการเมืองการปกครอง แผนสิทธิมนุษยชนกลุ่มเด็กและสตรี และ แผนสิทธิมนุษยชนกลุ่มหลากหลายทางเพศ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีภารกิจส่งเสริม รักษา สืบทอดวัฒนธรรม โดยมีโครงการ/กิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมดำเนินงาน อีกทั้งยังมีกฎหมายที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ซึ่งเป็นกฎหมายที่แสดงเจตนารมณ์ในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานทางวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียม ไม่ปิดกั้น จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ.วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ และพ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.๒๕๕๙ อาทิ การดำเนินงานด้านการจัดเก็บข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพื่อขึ้นบัญชีระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ ซึ่งการดำเนินงานของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพซึ่งสิทธิมนุษยชน ให้มีความเท่าเทียมกัน มีการส่งเสริมให้สิทธิของชุมชนในการประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมได้อย่างอิสระ ไม่มีการกีดกัน สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และสอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) และเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ เป็นรูปธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้กำหนดแนวทางดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน คือ DCP's HUMAN RIGHTS MODELS ดังนี้

สิ่งที่หน่วยงาน/บุคคลมุ่งเน้นดำเนินการ (Dos) คือ

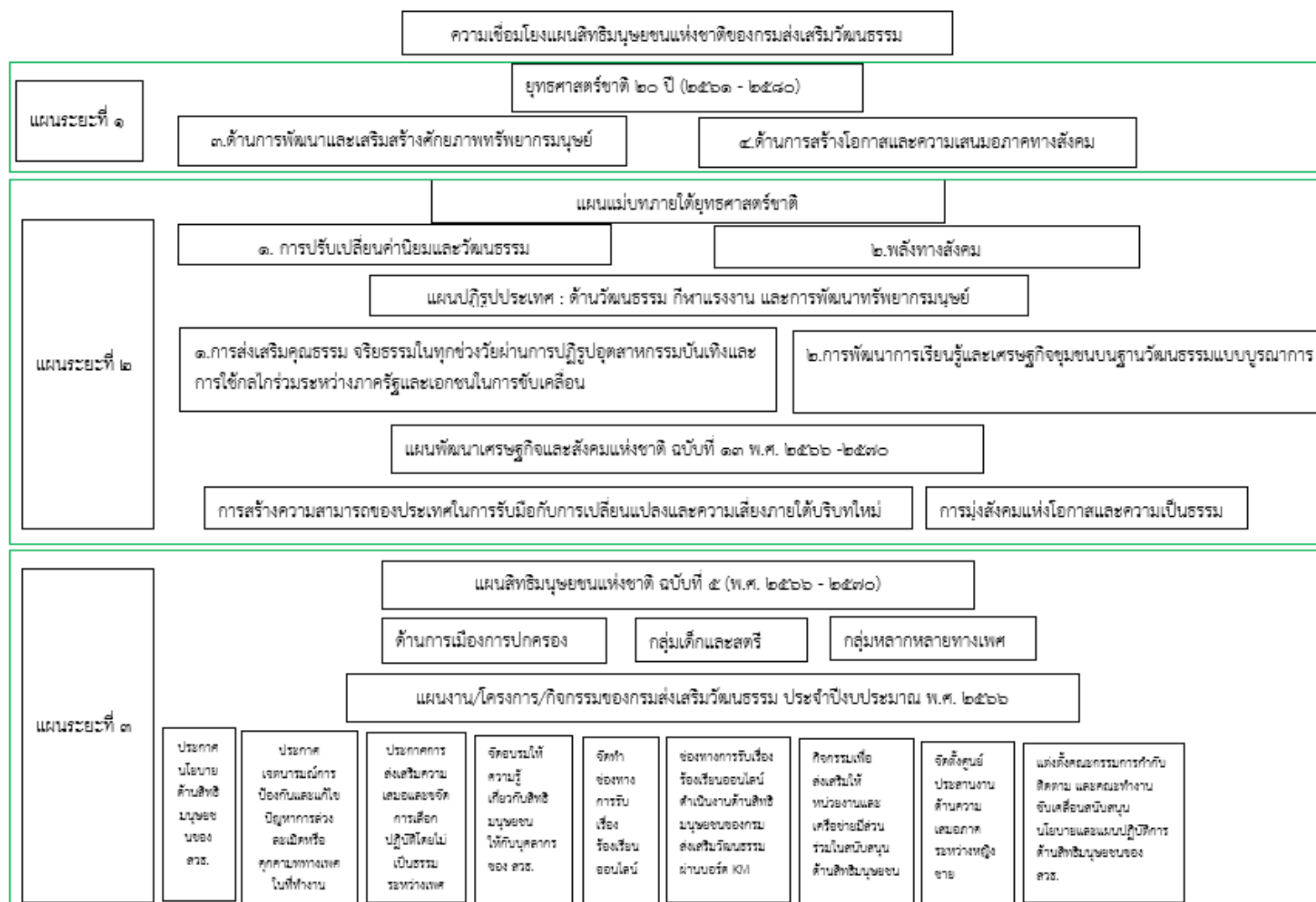
- ๑) สร้างการมีส่วนร่วมเปิดพื้นที่แสดงออกทางวัฒนธรรม
- ๒) สร้างความรู้ในเรื่องความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม
- ๓) สร้างความเข้าใจเรื่องความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม
- ๔) สร้างการยอมรับเรื่องความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม
- ๕) สร้างความเคารพเรื่องความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

สิ่งที่หน่วยงาน/บุคคลไม่ควรทำ (DON'TS)

- ๑) ปิดกั้นการดำเนินงานทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย
- ๒) มีอคติต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย
- ๓) แบ่งแยกวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย
- ๔) แทรกแซงวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย

รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้อย่างเสรี ไม่มีการปิดกั้นทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศสภาพ ส่งผลต่อการเข้าใจ ยอมรับ และเคารพในวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชุมชนที่มีความแตกต่างหลากหลาย และมองเห็นความสวยงามผ่านการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน

ผังเชื่อมโยงสิทธิมนุษยชน

ข้อมูลหน่วยงาน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและบำรุงรักษาวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ เอกชนและประชาชนที่ดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานและแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์ (Vision) : เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมงานวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางสังคม

พันธกิจ (Mission) คือ

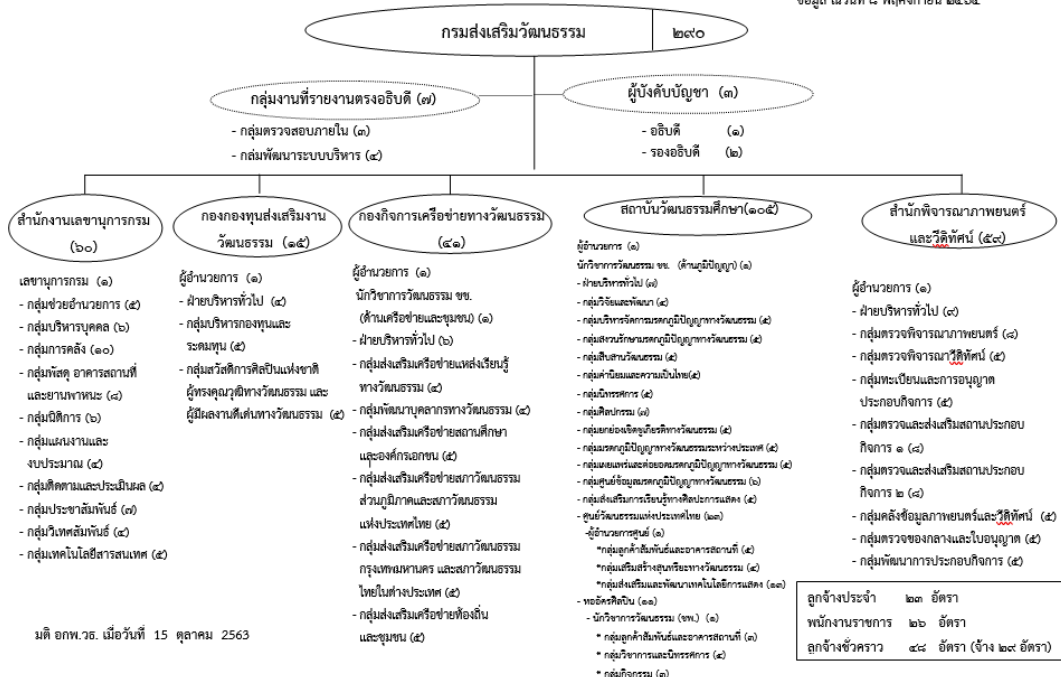
- ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทางวัฒนธรรมทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง
- ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้มีศักยภาพ
- สงวนรักษา พัฒนาต่อยอด และเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทยสู่ระดับนานาชาติ
- ยกย่องเชิดชูเกียรติ และสนับสนุนการดำเนินงานศิลปินแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม และศิลปิน
- ส่งเสริมและพัฒนางานภาพยนตร์และวีดิทัศน์

หน่วยงานในสังกัด ๕ กอง คือ

- สำนักงานเลขาธิการกรม
- กองกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม
- กองกิจการเครือข่ายทางวัฒนธรรม
- สถาบันวัฒนธรรมศึกษา
- สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

โครงสร้างกรมส่งเสริมวัฒนธรรม (สวธ.) (ตามกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๕๗)

ข้อมูล ณ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

วัตถุประสงค์

การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
๒. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ได้รับรู้ / เรียนรู้ร่วมกัน
๓. เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างความเท่าเทียมกันในด้านการดำเนินงานทางวัฒนธรรม ให้เป็นรูปธรรม
๔. เพื่อสร้างการยอมรับ เข้าใจ เคารพ อดทนในความแตกต่างทางวัฒนธรรม
๕. เพื่อใช้กระบวนการสืบสาน ถ่ายทอดวัฒนธรรมสร้างมุมมองที่สวยงามในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมให้กับเครือข่ายและกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมดำเนินการ

แนวทางที่รัฐควรขับเคลื่อนเพื่อลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีดังนี้

- มีคำประกาศ/คำแถลงนโยบายเคารพสิทธิมนุษยชนขององค์กร/DCP's HUMAN RIGHTS MODELS
- ทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
- ถ่ายทอดแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรไปยังส่วนราชการในการกำกับ
- กำหนดผู้รับผิดชอบหลัก กำกับติดตามนโยบาย/แผนสิทธิมนุษยชน
- ปลุกฝัง/อบรม สิทธิมนุษยชนให้บุคลากร
- มีช่องทางการสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงบริการขององค์กรได้โดยสะดวกและทั่วถึง
- เข้าถึงช่องทางการร้องเรียนร้องทุกข์ง่าย
- มาตรการจัดการ/แก้ไขปัญหา/ผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กรอย่างเหมาะสม
- ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ
- รายงานและทบทวนผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๖

โครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด	งบประมาณ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
ประกาศนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	บุคลากรภายในสวธ. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑ ฉบับ	-	ก.พ.ร.
ประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและแก้ไขปัญหา การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน	บุคลากรภายในสวธ. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑ ฉบับ	-	ก.พ.ร.
ประกาศการส่งเสริมความเสมอและจัดการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘	บุคลากรภายในสวธ. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑ ฉบับ	-	ก.พ.ร.
จัดทำช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนออนไลน์	บุคลากรภายในสวธ. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	อย่าง น้อย ๒ ช่องทาง	-	ก.พ.ร./ กลุ่มนิติ การ/กลุ่ม เทคโนโลยี สารสนเทศ
จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนให้กับ บุคลากรของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	บุคลากรภายในสวธ.	๑ ครั้ง	-	ก.พ.ร./ สำนักงาน เลขานุการ กรม
เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ DCP's HUMAN RIGHTS MODELS และข้อมูลองค์ความรู้ด้านสิทธิ มนุษยชนผ่านบอร์ด KM ของกรมส่งเสริม วัฒนธรรม	บุคลากรภายในสวธ. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๖ ครั้ง	-	ก.พ.ร.
กิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานและเครือข่าย มีส่วนร่วมสนับสนุนด้านสิทธิมนุษยชน	บุคลากรภายในสวธ. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑ ครั้ง	-	ทุก หน่วยงาน
แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม และ คณะทำงานขับเคลื่อนสนับสนุนนโยบายและ แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของกรมส่งเสริม วัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	บุคลากรภายในสวธ.	๑ ฉบับ	-	ก.พ.ร.
จัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาค ระหว่างหญิงชายและคณะกรรมการกำกับ ดูแล คณะทำงานศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาค ระหว่างหญิงชาย	บุคลากรภายในสวธ.	๑ ฉบับ	-	ก.พ.ร./ สำนักงาน เลขานุการ กรม